

Pozdravljeni.

Prejšnji teden ste spoznali, da ljudje v starejši kameni dobi niso imeli stalnih bivališč. Bivalji so tako na prostem, kot v jamah. Danes pa boš raziskoval prvo odkrito arheološko najdišče iz starejše kamene dobe na Slovenskem. Najprej pa ponovimo:

- Zakaj se je človek v starejši kameni dobi selil?
- Zakaj se je največ arheoloških ostankov iz te dobe ohranilo prav v jamah?
- Kje v naši bližini so našli sledove bivanja človeka na prostem?

Preberi spodnje besedilo, nato to pa si v zvezek zapiši naslov in odgovori na vprašanja.

POTOČKA ZIJALKA

Potočka zijalka je naše prvo odkrito arheološko najdišče iz starejše kamene dobe. Jamo je začel leta 1928 raziskovati profesor Srečko Brodar.

Arheološko najdišče Potočka zijalka leži na gori Olševi, 1700 metrov visoko. Leži tik pod gorskim grebenom po katerem teče slovensko avstrijska meja.

V jami so našli približno 130 koščtenih konic. To je največja zbirka koščtenih konic na svetu. Kost, iz katerih so izdelane, so stare okoli 35 000 let. Konice so nasadili na lesena kopja ali sulice. To je bilo najpomembnejše lovsko orožje človeka iz starejše kamene dobe. Koščene konice so bile različnih dolžin. Najdaljše so merile 19

centimetrov, najkrajša pa samo 4 centimetre. Ta kratka konica je bila za lok neuporabna. To vzbuja domnevo, da so tedanji lovci že poznali lok.

V jami so našli tudi ostanke kamnitega orodja.

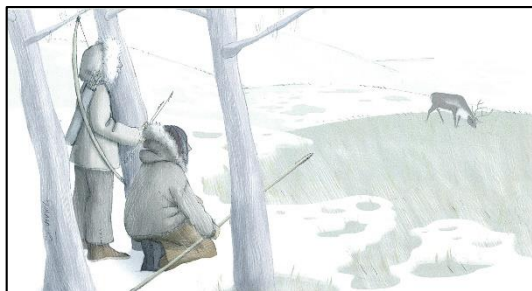
V jami je bilo odkritih več ognjišč. Kurili so z lesom smreke in bora.

Za izdelavo koščtenih konic so uporabljali predvsem kosti jamskega medveda. Jame so bile medvedji brlogi predvsem v času prezimovanja. V njih so jamski medvedi pogosto poginili zaradi premajhnih zalog maščobe, ki so potrebne za preživetje zime. Jamski medvedi so bili precej večji od današnjih rjavih medvedov. V začetku arheoloških raziskovanj so mislili, da je človek medveda tudi lovil. Počasi so prišli do sklepa, da takratni lovci niso razpolagali z dovolj kakovostnim orožjem, da bi lahko lovili takšne zveri, kot so bili jamski medvedi. Tu in tam so kakšen primerek ujeli, zlasti kadar je šlo za slabotnega, bolnega ali starega medveda. Žrtve lovcev so bili tudi mladiči. V jami so bili odkriti tudi ostanki jamskega leva, volka, lisice, rosomaha, male podlasice, risa, jelena, gamsa, alpskega svizca ter številnih drugih malih sesalcev.

Najprej so najdišče razlagali kot lovsko postojanko, saj so v jami odkrili veliko koščtenih konic. Po drugi razlagi, ki se je pojavila v zadnjem času, naj bi jama predstavljala poseben kraj, ki je bil namenjen verskim obredom.

Najiminenitnejša najdba iz Potočke zijalke je koščena šivanke. Narejena je z votle ptičje kosti skozi katero je tekla »nit«. Pri uporabi šivanke so verjetno v kožo najprej izvrtali luknjo s kamnitim šilom in šele potem uporabili šivanke. Iz Potočke zijalke izvira tudi piščal, ki je bila izdelana na spodnji čeljustnici jamskega medveda.

Najdbe iz Potočke zijalke hrani Pokrajinski muzej Celje

1. Iz katerih materialov je človek v starejši kameni dobi izdeloval orodje in orožje?
2. Katera orodja je uporabljal za lov?
3. Zakaj so arheologi opustili razlago, da je človek v kameni dobi lovil jamskega medveda?
4. Naštej najdbe v Potočki zijalki.
 - Samo za razmislek.
Zakaj nam arheologi ne znajo točno pojasniti s kakšnim namenom je človek v starejši kameni dobi zahajal v jamo?
 - Tvoj pouk poteka danes prek spleta, učiš se iz knjig ... Kaj meniš, kako so se učili otroci v starejši kameni dobi?